

NE POSTOJE ŠPEKULATIVNI STAMBENI KREDITI

Austrija prosvjeduje zbog pr švicarca. Hoće li Italija vojno

U Austrougarskoj ništa novo. Monarhisti su ne tako davno isto poduzeli protiv Mađarske i Viktora Orbana, ali je Kruna sv. Stjepana ponosno odbacila carsko uplitanje. Austrijanci su u 18. stoljeću držali i Milano

piše: Tvrтко DOLIĆ

Dobra je vijest da se konačno obratio Ratko Bošković. Nije naglo postao veliki katolik, ali je uvijek bio lucidan ekonomski analitičar, koji je znao ubrati zaslužene milodare u respektabilnim redakcijama. Oprezni starozavjetni ekonomski prorok Bošković dugo je izbjegavao izreći istinu o slučaju Franak, jer je pisao za medije u službi stranog kapitala.

Na sumnjivo izvlačenje dobiti iz "domaćih" banaka ukazao sam prije pune dvije godine, u okvirima nastojanja profesora Ivana Lovrinovića i Drage Jakovčevića da ukažu na sumnjivu pozadinu slučaja Franak. I pisao sam o tome više puta. I to potkrijepio dostupnim podacima HNB-a.

U biltenu br. 17. HNB-a za 2008. str. 53. navodi se da na kraju drugog kvartala krediti s valutnom klauzulom u švicarskom franku čine 26,7 posto, dok devizne obveze u švicarskom franku iznose 7,7 posto. Banke su na kraju emitiranja "kredita u švicarcima" imale gotovo 4 puta veću imovinu od obveza u švicarskom franku.

MONETARNI NOMINALIZAM

U biltenu br. 23. iz 2011. nalazi se: "Otvorenu promptnu poziciju u toj valuti velike su banke pretežitito štatile derivatnim financijskim instrumentima sklopljenima s ve-

ćinskim stranim vlasnicima ... Porast primljenih kredita u švicarskim francima u cijelosti se odnosi na jednu veliku banku koja je od većinskoga stranog vlasnika uzela kredit u švicarskim francima radi poboljšanja valutne i ročne usklađenosti imovine i obveza, dok su derivatni instrumenti, koji su dotad korišteni u te svrhe, smanjeni".

Banke su 2010. na tečajnim razlikama zaradile 3,5 milijardi kuna, a nisu platile niti kune poreza na dobit - mudro su iskazale gubitak na derivatima od 3,3 milijarde kuna s kojima su se štatile od porasta franka, i to kod svojih matičnih banaka.

Jako je važno da relativno autonomni Ratko Bošković konačno potvrđuje iznesene činjenice. Strani bankari su poput alkemičara pretvorili olovo u zlato, kaže nam Bošković. Eure pošalješ Hrvatima, a oni ti vraćaju puno vrijednije švicarske franke! Ovdje bih dodao da se dogodilo još gore: "domaća" banka je svojoj inozemnoj matici prebacila vrhnje, a sve je zapravo financirao HNB, odnosno svi mi. To može biti razlog zašto HNB krije analitiku poslovnih banaka.

HNB je Udruzi Franak predao kumulativne tablice za švicarac i euro, zbrojeno za sve poslovne banke, koje pokazuju da se do 2008. u aktivni banaka skupilo 39,3 milijuna kuna kredita s valutnom klauzulom u švicarskom franku, u visini 8,5 milijardi švicarskih franaka, a štednja i ostali ulazi švicarca činili su samo 11,7 milijardi kuna. Glede derivata od strane inozemnih ma-

Svako nametanje samo socijalnog aspekta glede stambenih kredita ide za razbijanjem zajedništva u Udruzi Franak. Proizvod s greškom imaju pravo vratiti svi, uključujući i bolje kupce. Norme EU-a zahtijevaju jednak tretman dužnika prema kreditnom riziku FOTO MARKO LUKUNIC/PIXSELL

tica, ne slažem se s promišljanjem Boškovića. Hedžiranje je provedeno samo za štednju i slične obveze. Posebno me smeta iščašena logika da su inozemne matice "domaćih" banaka plasirale euro zbog svoje pripadnosti Eurozoni, a u našoj kunskoj depresiji dopuštena je hajdučija kroz valutnu klauzulu. Kod nas nisu plasirani niti švicarac niti euro, nego kune. To što HNB emitira kunu na konto zaduživanja zemlje u eurima ili drugoj valuti, možemo gledati i kao monetarnu veleizdaju. Zar je Lijepa Naša zaista bezvrijedna, ili se takva mora potvrđivati već zato da HNB može emitirati kune kao posudbu eura?

Bošković je mišljenja da je inozemna matica svojoj kćeri u Hrvat-

skoj prodala eure, ne stvarno, nego pomoću forwarda, a mamina cura je poslušno potpisala forward da će majci za tri ili pet godina vratiti švicarce po budućem tečaju, i sve to proknjižiti izvan bilanci. Na temelju čega su banke emitirale kredite? Što je tu izvanbilančno, a što se nije niti dogodilo? Imamo izbjegavanje bilance za plasiranu robu! Mogu li ostala poduzeća poslovati tako da zaobiđu važeće zakone? Može li država zaobići ECB? Zašto porezni obveznik u RH treba uvažiti opravdanje da je valutna klauzula u suprotnosti s Ustavom RH, ali je eto tu, pa što se tu može?

To nije opravdanje, nego povod za krivični progon svih onih sudionika koji su valutnu klauzulu na-

metnuli. Monetarni nominalizam zahtjeva da vratite onu vrstu novčanih sredstava koju ste dobili. On nije opcija nego obveza za sve, pa stječem dojam da je njegovo ničim opravdano zaobilazanje kroz (fiktivne) derivate, poslužilo za prikrivenu pljačku. Ovdje se pitam, je li nam Bošković konačno priznao pola ružne istine, da bi drugu još ružniju sakrio?

ŠTO JE IZVAN BILANCE, A ŠTO VAN PAMETI?

Vjerovali ili ne, nakon presice UF-a, sreo sam neke prilično vedre osobe, koje misle da izvješća poslovnih banaka u HNB šalje Zoran Bohaček. "Želimo istaknuti da se međuvalutni swap prema

Iznenadio me nevjerojatan pad Borisa Lalovca, koji je najedanput počeo zboriti o spekulativnim stambenim kreditima. U jednom trenutku počeo sam vjerovati da Zoran Milanović ima iskrenu namjeru pomoći prezaduženim sugrađanima FOTO PATRIK MACEK/PIXSELL

Kada se već upustio u zamrzavanje tečaja franka za obračun rata "kredita u švicarcu", Milanović je trebao postaviti 5,5 kuna za 1 CHF, do kraja otplate kredita, pa bi se brzo stvorili uvjeti za uspostavljanje monetarnog suvereniteta FOTO GRGUR ZUCKO/PIXSELL

Banke su 2010. na tečajnim razlikama zaradile 3,5 milijardi kuna, a nisu platile niti kune poreza na dobit - mudro su iskazale gubitak na derivatima od 3,3 milijarde kuna s kojima su se štatile od porasta franka, i to kod svojih matičnih banaka

Državanja tečaja i intervenirati?

"Domaća" banka je svojoj inozemnoj matici prebacila vrhnje, a sve je zapravo financirao HNB, odnosno svi mi. To može biti razlog zašto HNB krije analitiku poslovnih banaka FOTO GORAN JAKUS/PIXSELL

međunarodnim računovodstvenim standardima(!) knjiži izvanbilančno, što je možda stvorilo zabunu da je instrument popuno neprikladan za spekulaciju na deviznom tržištu, jer se tijekom njegovog trajanja uopće ne mijenja valutna struktura bilance niti je tome namijenjen. Što se tiče derivata, banke su sklappale ponajviše ugovore o međunarodnom swapu, koji predstavlja financiranje banke u jednoj valuti uz istodobni plasman druge valute na dogovoreni rok, a međuvalutni swap uopće ne mijenja valutnu strukturu bilance(!) koja bi bila osnova za ostvarivanje rezultata s obzirom na tečajni rizik", izjavio je za Večernjak Bohaček, podmećući nam suženu definiciju swapa. Bohaček zapravo niti ne zna kakve je sve swapove koristila neka inozemna matična za izvlačenje dobiti svoje kćeri u Hrvatskoj. Izvanbilančne muljaže poslovnih banaka u Hrvatskoj s inozemnim maticama trebamo onemogućiti, a ne proglasiti "međunarodnim računovodstvenim standardima".

Kako da to zorno prikažem? Pa, u svoj dućan iskrao sam stotinjak knjiga različitih autora, različitih izdavača i različitih distributera. Knjige su tu negdje, izvanbilančno, odmah iza gajbe piva i kartona ulja. Nabacao sam ih iznad izvanbilančnih "duhanskih" lula, koje su zgodne za "terapijsko korištenje marihune". Koliko knjiga prodam, toliko prikažem u bilanci, a ostatak čeka povrat izdavaču ili distributeru. Izvanbilančni bankovni swapovi i forwardi nemaju takvu konkretnu pojavnost. Ništa ne stigne, nema niti dima, a koliko prodate, zapravo koliko prikazete kroz isporuku druge robe, od-

nosno derivata, svu dobit morate prebaciti matici.

Ne znam jeste li to primijetili, ali terminologija je razvijena na crnom tržištu narkotika. U čemu je smisao prodaje? Ne mučim se s knjigama da bi zaradili svi osim mene. Dakle, zamislite da je moj dućan swap strane matice koji virtualno obuhvaća obje zemlje. Robe kod mene nema, nikada nije prošla granicu, niti je prebačena elektronski, ali je ipak tu, u virtualnom swapu. Na tu perverziju ipak pristajem, jer od matice dobijem bonus. Odan sam bonusu! Ne trudite se to do kraja razumjeti, jer je vaše nerazumijevanje ključ poslovanja - "stručnjaci" se mogu pozvati na vašu nestručnost.

Pitamo se, ima li HNB analitiku barem za ono što je provučeno bilančno? Ili se sve svodi na primjedbu da je "jedna velika banka" nešto napravila? Kada je obmana dužnika provedena, nismo bili u EU-u, pa niti poslovanje inozemnih matiča i njihovih kćeri nije bilo interna stvar ECB-a. Nije to niti danas. Ako banke, kako tvrdi Zoran Bohaček, nisu zarađivale na "kreditima u švicarcu", zašto te kredite nisu konvertirale? Zar nije interes banke da štiti klijenta? Ako na nekom proizvodu ne zarađuje. Postavlja se pitanje naše tolerancije za koncesije banaka, kojima je netko očigledno garantirao promet i dobit. Ovakvo bankarsko poslovanje, koje je zapravo tezgarenje, bez jeftinog kreditiranja proizvodnje, možemo obavljati i u poštanskim uredima. Suprotno nadmenom dociranju, glede kredibiliteta u zastupanju dvije strane, Bohaček nije na razini Udruge Franak. Neka se bankarska gospoda konačno pojavi u Javnosti i

Monetarni nominalizam zahtjeva da vratite onu vrstu novčanih sredstava koju ste dobili. On nije opcija nego obveza za sve, pa stječem dojam da je njegovo ničim opravdano zaobilaženje kroz (fiktivne) derivate, poslužilo za prikrivenu pljačku

objasni smisao dužničkog ropstva u Hrvata.

TKO SIJE KRIVU TERMINOLOGIJU?

Banke i/ili bankarski poltroini su veći broj stambenih kredita proglasili spekulacijom dužnika. A spekulirati mogu samo oni koji kupuju stanove za gotovinu, ili na rate bez kamata. To sebi mogu priuštiti i banke, ali zašto da srljaju kada će u konačnici jeftino zaplijeniti skoro sve stanove u Hrvatskoj, kada cijene dotaknu dno. Kako zaraditi na kupnji stanova na kredit, kada već zbog kamata plaćate stan 50 posto skuplje od njegove tržišne vrijednosti, da ne

Bošković nam kaže da je alkemičarska čarolija inozemnih banaka prestala, da banke ne mogu naplatiti oko 17,38 posto "kredita u švicarcima", ali nekako imam osjećaj da se crna magija nastavlja. Mislimo da Vlada želi pomoći dužnicima, a ona zapravo poboljšava stanje banaka FOTO PETAR GLEBOV/PIXSELL

Ako banke, kako tvrdi Zoran Bohaček, nisu zarađivale na "kreditima u švicarcu", zašto te kredite nisu konvertirale? Zar nije interes banke da štiti klijenta? FOTO DAVOR PUKLAVEC/PIXSELL

spominjemo pad cijena stanova i rast tečaja valute iz klauzule. Na kupnji stanova gube i spekulanti, oni koji su za gotovinu ostvarili pupuste i do 30 posto.

Dakle, niti jedan stambeni kredit u RH nije bio spekulativan i ne može biti spekulativan. Niti prvi, niti sedmi. Tko to ne želi priznati, nije dobronamjeran. Iznenađio me nevjerovatan pad Borisa Lalovca, koji je najedanput počeo zboriti o spekulativnim stambenim kreditima. U jednom trenutku počeo sam vjerovati da Zoran Milanović ima iskrenu namjeru pomoći prezaduženim sugrađanima.

Bošković nam kaže da je alkemičarska čarolija inozemnih banaka prestala, da banke ne mogu naplatiti oko 17,38 posto "kredita u švicarcima", ali nekako imam osjećaj da se crna magija nastavlja. Mislimo da Vlada želi pomoći dužnicima, a ona zapravo poboljšava stanje banaka. Svako malo, Vlada mora bankama omogućiti novu ekstra dobit.

Sjetimo se kako smo izigrani kada je HNB oslobodio pričuvu banaka za kreditiranje gospodarstva, a onda su banke ta sredstva preusmjerile državi kao skupe kredite koje država niti ne pokušava reprogramirati. Kada je Slavko Linić trebao ukinuti kamatu na kredite s valutnom klauzulom u švicarskom franku, fiksirao je kamatu na 3,23 posto, tek toliko da spriječi odustajanje dužnika od daljnje otplate kredita. Kada se već upustio u zamrzavanje tečaja franka za obračun rata "kredita u švicarcu", Milanović je trebao postaviti 5,5 kuna za 1 CHF, do kraja otplate kredita,

pa bi se brzo stvorili uvjeti za uspostavljanje monetarnog suvereniteta.

Nutarnja terminologija u bankama ide po starom. Loš kredit je NPL - non performing loan, krepiano kljuse. Socijalni glanc ide za tim da država preuzme loše kredite, da bi banke o trošku svih nas očistile svoje portfelje. U tu kampanju uključene su poslovne banke, HNB, ministri i ekonomski analitičari pod kontrolom banaka.

U socijalnog radnika prometnuo se i Vedran Šošić, viceguverner HNB-a. "Dužnici su vrlo heterogena skupina, pa ne postoji jedno rješenje koje bi bilo primjenjivo na sve", kaže nam Šošić, u stilu Milanke Opačić. A da HNB uvede kunu više brzina, indeksiranu po socijalnim skupinama?

Svako nametanje samo socijalnog aspekta glede stambenih kredita ide za razbijanjem zajedništva u Udruzi Franak. Proizvod s greškom imaju pravo vratiti svi, uključujući i bolje kupce. Norme EU-a zahtijevaju jednak tretman dužnika prema kreditnom riziku. Lažna briga za egzistencijalno ugrožene dužnike rasterećuje Vladin resor socijalne politike, koji treba brinuti o svim socijalnim slučajevima, uključujući i nesretnike koje je dotukla valutna klauzula u švicarskom franku.

Zar oni obrazovaniji i stručniji, koji rade na bolje plaćenim poslovima, koji su zbog toga imali veću kreditnu sposobnost, trebaju do kraja života raditi za banke? Hrvatska je ponovno barbarska pustopoljina, u kojoj Rimljani ovaj put love kvalificirane robove.